

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Værker i tolv bind 9: Niels Klim

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 9: Niels Klim", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 9: Niels Klim*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 399. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holberg09-shoot-idm139856960131456.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 9: Niels Klim

Historien blev engang satt fra sit Embede. Aarsagen til saadant Fald var denne: Alle Stænder havde længe besværet sig over dens Forhold. Konger og Førster stødte sig over dens Dristighed, og at den lagde for Dagen Hemmeligheder, som ellers ingen torde lade sigmerke med, og at den med rette Farve beskrev Feyl, hvilke Hof f-Mænd, Ministrer og andre afmalede som Dyder og Zirater. Ministrer og Generaler besværgede sig derover, at den afmalede deres Opførsel med alt for livagtig Farve. Hoff-Mænd, at Historien demasqverede dem for ofte, og visede hvor lidt Potentater kunde forlade sig paa deres sminkede Ord og Taler. De høye Skoler, efterdi den visede, at de tvistede om umagtpaaliggende Ting, og skreve Bøger om Materier, som de selv ikke forstode, eller commenterede over de Ting, som ikke existerede. Kiøbmand-standen, at den gav tilkiende Sviig og Bedragerie, som i samme Stand gik i Svang, og som kunde paaminde andre at tage sig vare. Bønder kunde ikke lide, at den taledede om deres Forfædres Arbeydsomhed, hvilket var i deres Tanker ikke andet end at bebreyde dem deres Forsømmelse og Uduelighed. Geistligheden at den beskrev de gamle Kirke-Fædres Tarvelighed, Arbeyde og Ydmyghed, fra hvilke Dyder Efterkommerne saa meget havde vanslægtet. Kort at sige: Alle Stænder forargede sig over Historiens Opførsel, og derfor af yderste Magt arbeydede paa dens Fald, og ikke aflode førend de havde skildt den ved Embedet. Historien geraadede derover udi en elendig Tilstand, saasom den intet Haandverk havde lært hvormed den kunde nære sig. Udi denne Forvirrelse maatte den tage Tieneste hos en Skorsteen-Feiger, formeenende at saadant Haandverk var det eeneste, som kunde have nogen Overeensstemmelse med forrige Håndtering, saasom Historie-Skriveren og Skorsteen-Feigeren begge gjøre Profession af at feige, hin Stat og Kirke, denne Caminer og Skorsteene. Efterat den 400 en tiidlang havde været i saadan foragtelig Tilstand, ynkedes adskillige omsider derover, og magede det ved Forbønner, at Historien kom til sit forrige Embede igien. Men saadant skeede ikke uden med mange haarde Vilkor, som den maatte beqvemme sig til at underskrive. Conditionerne vare disse, at den herefter ikke maatte skrive uden om store Herrers Fødsel, Daab, Død, Liig-Begængelse, item om Kendelser, som Ildebrand, Pest, Jordskielv, Formørkelser, Cometer, etc. Den blev vel tilladt at melde om Kriig og Feltslag, men uden Critique, og uden at eftersøge en Kriigs rette Aarsag. Saaledes blev da Historien indskrænket, og er kommen i den Stand, som vi nu see den at være udi, hvorudover vi i steden for gamle nyttige Historier have ikke uden Dag-Registere og tørre Annales.